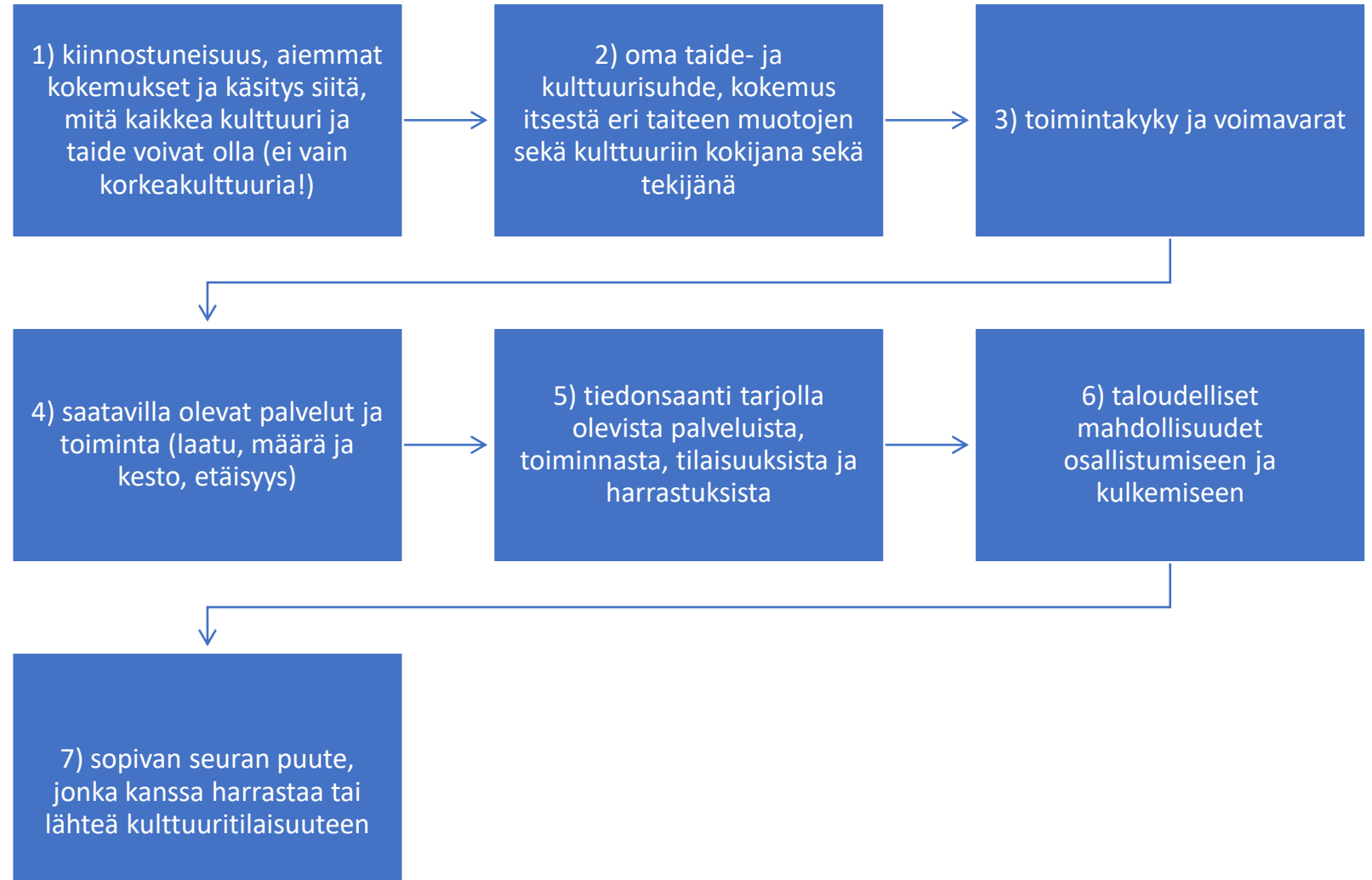
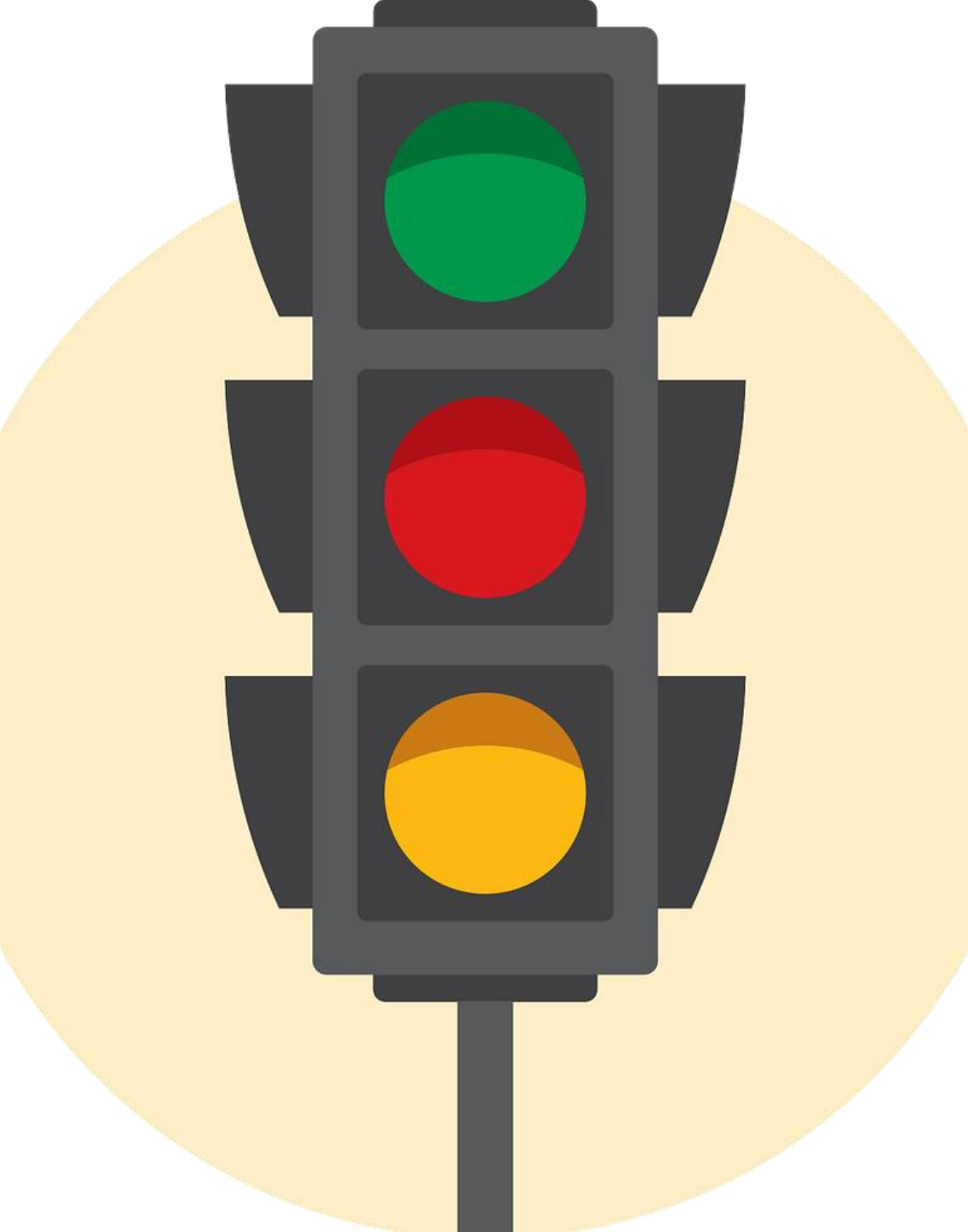

lääkään henkilön kulttuurihyvinvoinnin tukeminen

- lääkään henkilön (+70) kulttuuritilaisuuksiin osallistumista, kulttuuriin ja taiteen kokemista, harrastamista ja itse tekemistä määrittävät useat tekijät.

Kuva: lääkään henkilön kulttuurihyvinvointia määrittäviä tekijöitä.

Liikennevalomalli iäkkään henkilön kulttuurihyvinvoinnin tukemiseen toimintakyvyn tason mukaisesti

- Liikennevalomalli kuvaa iäkkään henkilön kulttuurihyvinvoinnissa huomioonotettavia tekijöitä **toimintakyvyn tason mukaan**.
- **Kulttuurihyvinvoinnilla tarkoitetaan** henkilön yksilöllistä tai yhteisöllisesti jaettua kokemusta siitä, että kulttuuri, taiteet ja luova toiminta lisäävät hyvinvointia tai ovat yhteydessä siihen.
 - Kulttuuri ja sen hyvinvointia tukevat vaikutukset ja merkitykset läpäisevät koko ihmisen elämänkaaren ja ilmenevät ihmisen omassa kulttuuri- ja taidesuhteessa.
 - Taide ja kulttuuri ovat osa hyvää elämänlaatua ja jatkuvaa oppimista: ihminen on kulttuurin kokija ja toimija, jolla on kulttuurisia tarpeita ja oikeuksia.

Hyvä toimintakyky

- Aktiivinen, itsenäinen, osallistuva, pitää yleisesti huolen hyvinvoinnistaan ja keskustelee mielellään taiteesta ja kulttuurista.
- Harrastaa kulttuuria ja taidetta, käy kulttuurikohteissa ja -tilaisuuksissa.
- Toimii/voisi toimia vapaaehtoisena kulttuurikaverina, kiinnostunut uusista asioista.

Hakeutuu palveluihin itsenäisesti

- Hakee aktiivisesti tietoa sanomalehdistä, tuttavilta, somesta, verkkosivuilta, esitteistä ja ilmoitustauluilta.
- Pystyy osallistumaan itseään kiinnostaviin asioihin, ei juurikaan taloudellisia, sosiaalisia ja/tai fyysisiä esteitä.
- Voi käyttää monenlaisia taide- ja kulttuuripalveluita, ei tarvetta erityisille räätälöidyille palveluille, tarjolla riittävästi myös maksuttomia palveluita.

Heikentynyt tai vaihteleva toimintakyky

- Haasteita lähteä kotoa: uskallus, seuran puute, liikkumisen ja kulkemisen haasteet, taloudelliset haasteet, sosiaalinen piiri pienentynyt.
- Aistit heikentyneet (näkö ja kuulo).
- Häpeää tuettavana olemista ja avun pyytämistä.
- Haluaisi harrastaa ja käydä tilaisuuksissa, mutta toimintakyvyn heikkeneminen tai vaihtelevuus estävät.

Kaipaa ohjausta palveluihin pääsemiseksi

- Ei löydä palveluiden piiriin eikä tiedä, mistä saisi neuvontaa. Saattaa tarvita henkilökohtaista neuvontaa ja ohjausta sekä kohdennettua viestintää.
- Palveluita ja toimintaa saatavilla rajatumminkin, koska saattaa tarvita räätälöityjä palveluita, tukea osallistumiseen ja liikkumiseen, pääsy- ja osallistumismaksut estävät osallistumista.

Heikko toimintakyky (keltaisen liikennevalon lisäksi)

- Monisairas ja/tai muistisairas, liikkuu vain kotona, kognitiiviset haasteet.
- Hoidon ja hoivan piirissä: palvelutalossa, yhteisöllisessä asumisessa, ympärivuorokautisessa asumisessa, perhehoidossa tms.

Tarvitsee valmiiksi järjestetyt, tuetut palvelut

- Kotiin tuotavat palvelut ja toiminta, päivätoiminta, järjestöt, omaishoitajat.
- Palvelut sisältyvät hoitoon ja hoivaan ja tuodaan asumispalveluihin.
- Räätälöidyt palvelut, etäpalvelut ja apu niiden käyttöön
- Osallistumisen tuki: omainen, hoitaja, kulttuuriohjaaja, vapaaehtoinen.

**lökkään henkilön
kulttuurihyvinvoinnin
tukeminen perustuen
toimintakyvyn tasoon**

Kulttuurihyvinvoinnissa huomioitavia asioita

- Toiminnan ja sisältöjen monipuolisuus, haastavuus, itse tekemisen mahdollistaminen.
- Viestinnän sisällöt, monipuoliset viestintäkanavat, puhuntatapa ja selkeys.
- Digitaaliset taidot, laitteet ja opastus etäpalveluihin osallistumiseksi.
- Helppo ilmoittautumis-, varaus- tai lipunostojärjestelmä.
- Neuvonta- ja palveluohjauspaikkojen monipuolisuus: soten palvelu- ja asiakasohjaus, lähi-/hyvinvointitorit/-keskukset, Liikkuva resurssikeskus, yhdistykset, kuntien kulttuuripalvelut, kirjastot, kansalaisopistot, seurakunnat.
- Nastakenkien käyttö kulttuuritiloissa, toiminta valoisaan aikaan.
- Toimintakyvyn kannalta riittävän liikkumiskyvyn tukeminen, jotta voi lähteä kotoa (liikunnan ja kulttuuriin yhteistyö).
- Saattajan tai kulttuurikaverin tarve.
- Kulkemisen järjestäminen, auton pysäköinti: kalleus ja vaikeus käyttää pysäköintisovelluksia sekä pankki-/luottokorttia, älypuhelimien ja/tai pankki-/luottokortin puute, ei riittävästi taksimatkoja taksikortilla.
- Voidaanko harrastuksia ja kulttuuritilaisuuksia tuoda lähemmäs kotia?
- Taloudellinen tuki: senioriranneke, -kortti, alennukset, ilmaiset tilaisuudet, ilmaiset kokeilukerrat.
- Vaihteleva toimintakyky saattaa estää sitoutumisen maksulliseen harrastukseen: joustavuus.
- Aistahaasteiden ymmärtäminen ja toiminnan mukauttaminen.

Kysymyksiä mallin käyttämisen tueksi

- Mikä tekee arjestasi mielekkään?
- Mistä saat voimavaroja?
- Miten ja millaisia juhlia vietät?
- Mitä hyviä harrastuksia tai vapaa-ajantoimintaa elämässäsi on tällä hetkellä?
- Mitä olet harrastanut tai miten olet viettänyt vapaa-aikaasi aiemmin?
- Mitkä asiat estävät osallistumistasi vapaa-ajan toimintaan?
- Mikä saisi sinut osallistumaan vapaa-ajan toimintaan?
- Mikä sinua ei kiinnosta?
- Mitä uutta haluaisit tehdä ja kokeilla?
- Haluaisitko harrastaa jotakin ryhmässä vai mieluummin yksin tai omatoimisesti?
- Haluaisitko harrastaa jotakin pitkäkestoisesti tai kokeilla kerran?
- Oletko/haluaisitko olla mukana yhdistys- tai vapaaehtoistoiminnassa?
- Saatto riittävästi tietoa harrastusmahdollisuuksista ja kulttuuritapahtumista?

